

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 1^{ΗΣ} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1982

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΠΕΡΙΚΛΗ ΘΕΟΧΑΡΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. **Παν. Ι. Ζέπος**, παρουσιάσας τὴν κατωτέρω ἐργασίαν, εἶπε τὰ ἑξῆς :

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω τὸ βιβλίον τῶν Michael Ruetz καὶ Pavlos Tzermias «Land der Griechen», (ἐκδ. «Artemis», Ζυρίχη καὶ Μόναχον, 1981).

Τὸ βιβλίον, εἰς σχῆμα τέταρτον καὶ 204 σελίδας, περιέχει 124 φωτογραφίας καὶ τέσσαρα κεφάλαια κατατοπιστικὰ διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα. Αἱ φωτογραφίαι, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ περισσότεραι εἶναι ἔγχρωμοι, εἶναι τοῦ M. Ruetz. Τὰ τέσσαρα κατατοπιστικὰ κεφάλαια, γραμμένα εἰς γερμανικὴν γλῶσσαν εἶναι τοῦ Παύλου Τζεομιᾶ. Καὶ ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου, «Land der Griechen» ἔχει, φυσικά, τὴν ἀναφορὰν του εἰς τὴν γνωστὴν ἔκφρασιν τοῦ Goethe.

Αἱ φωτογραφίαι τοῦ Ruetz εἶναι πραγματικὰ ἀριστουργήματα. Ὁ Ruetz, ὁ ὁποῖος ἔχει δώσει δείγματα τῆς ἐξαιρετικῆς του τεχνικῆς καὶ εἰς ἄλλα προηγουμένα εἰκονογραφημένα λευκώματα, εἶναι καθιερωμένος ἐρμηνευτὴς μὲ ποιητικὴν διάθεσιν κατὰ τὴν λήψιν τῶν φωτογραφιῶν του. Εἶναι φωτογράφος - καλλιτέχνης, ὁ ὁποῖος μὲ ἰδιαιτέραν εὐαισθησίαν κατώρθωσε ν' ἀποτυπώσῃ τὸ πολυτραγουδισμένον ἑλληνικὸν φῶς, τὸ «ἀρκαδικὸν φῶς» ὅπως προσφυῶς ἀπεκλήθη ἀπὸ νεώτερον γερμανὸν συγγραφέα, αὐτὸ τὸ φῶς ποὺ ἐναλλάσσεται κάθε χρόνον ἀπὸ τὴν περίοδον τοῦ χειμῶνος πρὸς τὴν ἀνοιξιν, τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον καὶ ποὺ χαρίζει τόσον εἰς τὸν Ἕλληνα ὅσον καὶ εἰς τὸν ξένον τὴν ἰδιότυπον ἐντύπωσιν τῆς πραγματικῆς Ἑλλάδος. Ὁ ἴδιος ὁ Ruetz χαρακτηρίζει τὰς φωτογραφίας του ὡς φωτογραφίας ποὺ διηγοῦνται καὶ ποὺ ὁμιλοῦν. Πολὺ σωστὰ σημειώνει, ὅτι οἱ

ἔλληνες δὲν εἶναι μόνον αὐτὸ ποὺ συνήθως προσφέρουν οἱ ἔμποροι εἰς τὸν τουρίσταν, δηλαδή δὲν εἶναι μόνον χορευταὶ εἰς τὸ «συρτάκι» ἢ ἔξωτικάι μορφαὶ τοῦ τύπου Ζορμπᾶ. Εἶναι οἱ ἔλληνες κατὰ τὸν Ruetz, φυσιολογικοὶ ἄνθρωποι, ποὺ ζοῦν μέσα εἰς τὸ ἑλληνικὸν φῶς, ἔτσι ὅπως αὐτὸ τοὺς προσφέρει τὰς εἰκόνας τῶν ἀρχαίων μνημείων ἢ ἔρειπίων, ἀλλὰ καὶ τῆς συγχρόνου ζωῆς, εἰς τὴν ἐκκλησίαν των, εἰς τὴν ἐργασίαν των καὶ εἰς τὸ καφενεῖον. Ἔτσι, αἱ φωτογραφίαι τοῦ Ruetz ἀγκαλιάζουν ὁλόκληρον τὸν χῶρον τῆς Ἑλλάδος, τὸν ἱστορικὸν καὶ τὸν σύγχρονον. Καὶ κατὰ τὸν φωτογραφικὸν τὸν τρόπον, ἀποδίδουν τὴν συνέχειαν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἐμμέσως καὶ τὴν ἀδιαφιλονείκητον ἐνότητά του.

Ἡ συνέχεια καὶ ἡ ἐνότης αὐτῆ τοῦ ἑλληνικοῦ μας πολιτισμοῦ διατρέχει ὡς κεντρικὴ ἰδέα καὶ τὰ τέσσαρα κατατοπιστικὰ κεφάλαια τοῦ Παύλου Τζερμιᾶ, ποὺ συνοδεύουν τὴν παράθεσιν τῶν ὠραίων φωτογραφιῶν. Ὁ Παῦλος Τζερμιᾶς εἶναι γνωστὸς ἑλληὴν στοχαστής, ἐγκατεστημένος εἰς τὴν Ζυρίχην. Εἶναι ἐπιτυχημένος δημοσιογράφος, εἶναι δικηγόρος καὶ συγγραφεὺς πολλῶν βιβλίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μιᾶς ἑλληνικῆς γραμματικῆς, γραμμῆς διὰ γερμανοφώνους. Διδάσκει ἱστορίαν καὶ λογοτεχνίαν, βυζαντινὴν καὶ νεοελληνικὴν, εἰς τὸ ἐλβετικὸν πανεπιστήμιον τοῦ Fribourg. Ὑπῆρξε δ' εἰς τὴν χώραν μας καὶ ὁ πρῶτος διευθυντής καὶ ἐμπυχωτής τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῶν Δελφῶν.

Ὁ Τζερμιᾶς προλογίζει τὸ βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον δημοσιεύει τὰ τέσσαρα κατατοπιστικὰ του κεφάλαια.

Εἰς τὸν πρόλογόν του τονίζει τὴν ἰδιοτυπίαν τοῦ συγχρόνου ἑλληνοῦ, ὁ ὁποῖος βαρύνεται μὲν μὲ τὸ ἔνδοξον ἱστορικὸν του παρελθόν, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ τὴν σύγχρονον ζωὴν του. Ὁ σύγχρονος ἑλληὴν, μὲ ὅλα τὰ προτερήματα καὶ ἐλαττώματα τῶν προγόνων του, δικαίως πιστεύει, ὅτι ἔχει καὶ τὴν ἰδικὴν του σημερινὴν ζωντανὴν ὑπαρξίν. Ἔστω καὶ ἂν κάποτε ἐπικρίνεται, ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἑλληνας, ἡ προγονοπληξία, ὅμως εἶναι ἀναντίρρητος ἡ συνέχεια καὶ ἡ ἐνότης τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τόσον εἰς τὴν ἱστορίαν ὅσον καὶ εἰς τὴν σύγχρονον πραγματικότητα. Ἡ συνέχεια καὶ ἐνότης, ποὺ ἐκδηλώνονται πρῶτιστα μὲν εἰς τὴν ἐπιβίωσιν τῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε ἄλλην ἔκφρασιν καὶ εἰς τὸ ὅλον ἦθος τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ συνέχεια καὶ ἐνότης, ποὺ συνοδεύει τὴν ὅλην νοοτροπίαν καὶ τοῦ νεωτέρου καὶ τοῦ συγχρόνου ἑλληνισμοῦ.

Τὰ τέσσαρα κεφάλαια ποὺ δημοσιεύει ὁ Τζερμιᾶς ἔχουν κατὰ σειρὰν ὡς τίτλους: Ἡ Ἀρχαιότης, ἡ Θάλασσα, ἡ Γῆ καὶ τὸ Παρόν. Δὲν ἠμπορῶ, βέβαια, ν' ἀναλύσω λεπτομερῶς τὸ πλούσιον περιεχόμενον τοῦ καθενὸς ἀπὸ τὰ τέσσαρα αὐτὰ κεφάλαια. Ὅμως, ἠμπορῶ νὰ ὑπογραμμίσω, ὅτι καὶ ἀπὸ μόνους τοὺς τίτλους των, τὰ κεφάλαια αὐτὰ ἐκφράζουν τὴν ἰδέαν τῆς ἐνότητος καὶ συνεχείας

ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἕως σήμερον, μὲ συνεκτικὸν δεσμὸν ἀκατανίκητον τὴν Θάλασσαν καὶ τὴν Γῆν, ὅπου ἐπὶ χιλιετίας ἐπαίχθη ἡ τύχη τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ Ἀρχαιότης ἡ ὁποία ἠρευνήθη καὶ ἐρευνᾶται μὲ ἔντονον οὐμανιστικὴν διάθεσιν, ὁ φωτισμένος Ἑλληνικὸς Μεσαίων, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀναγέννησις καὶ ὁ Νεώτερος Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς, δένονται ἀριστοτεχνικὰ εἰς τὰ κεφάλαια αὐτά, μὲ τὴν ἀνάλυσιν πὸ ἐπιχειρεῖται εἰς τὰ κεφάλαια Θάλασσα καὶ Γῆ. Θαυμάζει ὁ ἀναγνώστης τὸ εὖρος τῶν γνώσεων τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ καὶ τὴν κριτικὴν του διάθεσιν καὶ τὴν ἐποικοδομητικὴν συναγωγὴν τῶν συμπερασμάτων του. Ὁ Παῦλος Τζερωμῆς ἐπέτυχεν εἰς τὰ κεφάλαια αὐτὰ νὰ δώσῃ μίαν ἰδιόμορφον διάστασιν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς συγχρόνου μορφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Καὶ ἡ — ἔστω καὶ ἀπλῶς ἐνδεικτικῶς, εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου σημειουμένη — βιβλιογραφία ἀποτελεῖ ἕναυσμα βοηθήματος διὰ τὸν ἀναγνώστην πὸ θὰ ἤθελε νὰ ἐρευνήσῃ ἐγγύτερα καὶ βαθύτερα τὰ συναφῆ προβλήματα.

Τὸ ὥραϊον βιβλίον, εἰς πολυτελῆ ἔκδοσιν, εἶναι ἀληθινὸν ἀπόκτημα. Δὲν εἶναι συνηθισμένος φωτογραφικὸς ἢ τουριστικὸς ὁδηγός. Εἶναι ἐπιστημονικὴ καὶ φωτογραφικὴ θεώρησις τοῦ κόσμου τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ἔργον ἀντικειμενικὸν καὶ λογοτεχνικὰ συνθετικόν. Εἶναι καὶ ἱστορικὸν καὶ κριτικὸν δοκίμιον, ἀλλὰ καὶ τραγούδι καὶ ὕμνος διὰ τὴν χώραν μας καὶ διὰ τὸν λαὸν μας.